

Etiska riktlinjer för användning av AI på SSIS

oktober 2024

Övergripande riktlinjer:

1. **Transparens:** Användningen av AI ska vara öppen och redovisas tydligt. Syftet med användningen av AI och hur den har använts bör redogöras i varje sammanhang.
2. **Ansvar:** AI ska användas ansvarsfullt och i enlighet med skolans värdegrund och relevanta lagar och regler. Integritet och dataskydd måste säkerställas.
3. **Inkludering och tillgänglighet:** Användning av AI ska vara rättvist och tillgängligt för alla elever, och förutsättningar ska finnas för att ingen elev exkluderas.
4. **Utveckling:** Skolan ska följa AI-utvecklingen och anpassa riktlinjerna vid behov för att reflektera förändringar i teknik och pedagogik.

Genom att dela upp riktlinjerna för lärare och elever får vi förhoppningsvis tydliga förväntningar, vilket bidrar till att skapa en etisk och effektiv användning av AI i skolan.

Riktlinjer för lärare:

1. **Pedagogiskt ansvar:** Läraren avgör när och hur AI får användas i undervisningen och säkerställer att det stödjer, snarare än ersätter, elevers inläring. AI ska aldrig användas för att helt automatisera bedömningar.
2. **Kritisk granskning:** Läraren ska understryka vikten av källkritik och säkerställa att AI-genererat innehåll granskas noggrant av eleverna.
3. **Kompetens:** Lärare ska ha tillräcklig kunskap om de AI-verktyg som används, inklusive deras styrkor, begränsningar och påverkan på inlärningsprocessen.
4. **Tydlig kommunikation:** Lärarna bör vara mycket tydliga med vad som är tillåtet och inte tillåtet i respektive ämne vid användningen av AI. De bör om möjligt kontinuerligt utbilda eleverna om korrekt användning av AI.

5. **Etisk dataanvändning:** Vid användning av AI ska lärare säkerställa att personuppgifter hanteras i enlighet med dataskyddsförordningen och att elevers integritet beaktas.

Att garantera ärlighet vid användningen av AI i skolarbetet är en utmaning, men det finns metoder för att göra det svårare att dölja otillbörlig användning och för att främja en kultur av öppenhet och ansvarsfullt beteende.

Nedanför är några förslag på hur elever kan redovisa sin AI-användning och hur lärare kan hantera frågan om ärlighet:

1. Dokumentation av AI-användning

- **Skapa en AI-logg:** Elever kan bli ombudade att skapa en "AI-logg" där de noterar exakt hur de har använt AI i sitt arbete. Loggen kan inkludera:
 - Vilka specifika verktyg eller tjänster som använts (t.ex. teachGPT, chatGPT, DALL-E, m.fl.).
 - Vilka typer av uppgifter eller frågor som AI har hjälpt till med.
 - Hur AI-genererade förslag har bearbetats och integrerats i det slutliga arbetet.
- **Inkludera skärmdumpar eller utdrag:** Eleverna kan ombes att ta skärmdumpar av AI-konversationer eller resultat som de använt, för att dokumentera hur de kommit fram till sina slutsatser.

2. Referenser och källhänvisningar

- **AI som källa:** Om elever använder AI för att generera idéer, utkast eller för att förbättra texter, ska detta tydligt anges i texten med en källhänvisning, ungefär som vid användning av andra källor.
- **Beskriv användning i inledning eller avslutning:** Elever kan också uppmuntras att beskriva hur de har använt AI i inledningen eller avslutningen av sitt arbete. Detta kan inkludera en reflektion över hur AI hjälpte eller begränsade dem.

3. Integrering av AI-användning i uppgiftens struktur

- **Särskilda frågor eller uppgifter:** Lärare kan skapa uppgifter som specifikt kräver att elever reflekterar över hur AI har påverkat deras arbete. Detta kan inkludera frågor om hur AI användes för att utveckla idéer, lösa problem, eller bearbeta text.

- **Tydlig uppgiftsbeskrivning:** Lärare bör klargöra i uppgiftsbeskrivningen vad som förväntas när AI används. Till exempel kan lärare be eleverna förklara hur de själva har bidragit till arbetet utöver AI:s hjälp.

4. Granskning och uppföljning

- **Samtal och muntliga redovisningar:** Ett sätt att kontrollera ärligheten är att komplettera skriftliga inlämningar med muntliga redovisningar där elever får förklara hur de har tänkt och berätta om sina resultat.
- **Kamratgranskning:** Låt eleverna granska varandras arbeten, och även hur AI har använts. Det kan öka insikten om hur AI kan användas och vad som är acceptabelt.

5. Kultur av öppenhet och ansvar

- **Främja diskussioner om etik och ärlighet:** Regelbundna diskussioner om etik, ansvar och konsekvenser av att inte vara ärlig med AI-användning kan hjälpa till att skapa en kultur där ärlighet prioriteras.
- **Påföljder för oärlighet:** Klargör vilka konsekvenser som kan följa om det visar sig att en elev har försökt dölja AI-användning eller presenterat AI-genererat innehåll som sitt eget utan bearbetning.

6. Lärares roll i att identifiera misstänkt användning

- **Kännedom om elevens arbete och nivå:** Läraren kan ofta märka när en elevs arbete plötsligt ändras i stil eller kvalitet, vilket kan tyda på otillbörlig användning av AI.

Riktlinjer för elever:

1. Det är **tillåtet** att:

- använda AI som ett hjälpmedel för att generera idéer, förbättra texter, eller bryta ned uppgifter i mindre steg, med redogörelse för användningen.
- använda AI för att söka information, förutsatt att källorna granskas kritiskt och AI-användningen redovisas.
- använda AI för översättning, analys, och visualisering, under förutsättning att det bearbetas och anpassas.

2. Det är **inte tillåtet** att:

- lämna in AI-genererat innehåll som eget arbete utan bearbetning eller redogörelse.
- förlita sig på AI för att lösa uppgifter utan egen förståelse och insats.

- använda AI för att producera obearbetade lösningar vid kamraträttning eller i grupparbeten.